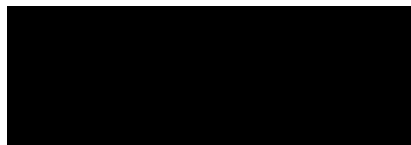

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT WYCHOWANIA I EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Warszawa, 26 marca 2021 r.

DWEW-WWR.4017.3.2021.KK

Pani

Szanowna Pani,

odpowiadając na pismo z dnia 12 lutego 2021 r. przesłane do Ministerstwa Edukacji i Nauki, drogą elektroniczną, uprzejmie informuję, że warunki dotyczące realizacji postulatów przedstawionych w petycji znajdują już swoje urzeczywistnienie w postaci programów „Dobry start” i „Rodzina 500+” jak również innych instrumentach dodatkowego wsparcia dzieci i uczniów przez Rząd.

W obecnym stanie prawnym dyrektor publicznej szkoły podstawowej musi zapewnić wszystkim uczniom bezpłatny dostęp do obowiązujących w danej klasie podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych¹, a wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe – jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, wykonywanym przez jednostki samorządu terytorialnego prowadzące te szkoły². Również niepubliczne szkoły podstawowe otrzymują z budżetu właściwej jednostki samorządu terytorialnego dotację na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, o których mowa powyżej³.

Dodatkowo wyjaśniam, że uczeń na każdym etapie edukacyjnym jest obowiązany do realizacji programów nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego. Programy te muszą zostać wcześniej dopuszczone do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły.⁴

Natomiast to nauczyciel decyduje o realizacji programu nauczania:

- z zastosowaniem podręcznika, materiału edukacyjnego lub materiału ćwiczeniowego
- lub

¹ art. 54 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2029 z późn. zm.).

² art. 55 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2029 z późn. zm.).

³ art. 69 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2029 z późn. zm.).

⁴ Art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 4)

- bez zastosowania podręcznika lub powyższych materiałów.

Program nauczania może być również realizowany z wykorzystaniem w szczególności urządzeń, sprzętu lub oprogramowania, przydatnych do realizacji tego programu, z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów.⁵ Również procedura wyboru podręczników odbywa się zgodnie z ustalonymi w prawie przepisami⁶.

Zespół nauczycieli prowadzących nauczanie danych zajęć edukacyjnych w szkole ponadpodstawowej przedstawiają dyrektorowi szkoły propozycję:

jednego podręcznika do danych zajęć edukacyjnych lub materiału edukacyjnego do danych zajęć edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Zespoły nauczycieli mogą przedstawić dyrektorowi szkoły propozycję więcej niż jednego podręcznika lub materiału edukacyjnego:

1) do danego języka obcego nowożytnego w danej klasie, biorąc pod uwagę poziomy nauczania języków obcych nowożytnych;

2) do danych zajęć edukacyjnych w danej klasie, biorąc pod uwagę zakres kształcenia: podstawowy lub rozszerzony;

Dyrektor szkoły, na podstawie propozycji zespołów nauczycieli oraz w przypadku braku porozumienia w zespole nauczycieli w sprawie przedstawienia propozycji podręczników lub materiałów edukacyjnych, ustala:

1) zestaw podręczników lub materiałów edukacyjnych obowiązujący we wszystkich oddziałach danej klasy przez co najmniej trzy lata szkolne,

2) materiały ćwiczeniowe obowiązujące w poszczególnych oddziałach w danym roku szkolnym

- po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców.

Należy również zauważyć, że program „Dobry Start” to niemała kwota 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie przysługuje raz w roku **na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia.**

Natomiast program „Rodzina 500+” to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde dziecko, bez dodatkowych warunków. Program Rodzina 500+ to wsparcie dla polskich rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb – tutaj związanych z rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Od 1 lipca 2019 r. przestało obowiązywać kryterium dochodowe i ze świadczenia skorzystać mogą wszyscy rodzice.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18. roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

⁵ Art. 22aa ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 4)

⁶ Art. 22ab ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 4)

Należy również pamiętać, że uczniowie posiadają uprawnienia do wielu zniżek finansowych w tym dotyczących m.in. zakupu biletów, a w wielu gminach prawo nawet do bezpłatnej komunikacji (na podstawie legitymacji szkolnych).

Rodzice uczniów mogą też zwrócić się o pomoc finansową do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania (ośrodki pomocy społecznej znajdują się w każdej gminie).

System oświaty przewiduje również wsparcie ucznia w postaci świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym albo motywacyjnym⁷. Zgodnie z rozdziałem 8a „Pomoc materialna dla ucznia” ustawy o *systemie oświaty*, uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa lub budżecie właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Pomoc materialna udzielana jest uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych.

Świadczeniami pomocy o charakterze socjalnym są:

- 1) stypendium szkolne;
- 2) zasiłek szkolny.

Świadczeniami pomocy o charakterze motywacyjnym są:

- 1) stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe;
- 2) stypendium prezesa Rady Ministrów;
- 3) stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 4) stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Uczniowi może być przyznana jednocześnie pomoc o charakterze socjalnym i motywacyjnym.

Stypendium szkolne⁸ może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe [...].

Stypendium szkolne może być udzielone uczniom w formie:

- 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, [...].
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Wysokość stypendium wypłacanego uczniowi w 2020 r. wynosi od 99,20 zł do 248,00 zł miesięczne. Dochód uprawniający do ubiegania się o stypendium

⁷ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 4).

⁸ art. 90d ustawy o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 4)

szkolne wynosi 528 zł/netto na osobę w rodzinie⁹. Wysokość ww. kwoty wyliczana jest na podstawie ustawy o pomocy społecznej¹⁰.

Zasiłek szkolny¹¹ - świadczenie to przysługuje uczniom, którzy znajdują się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, np. których sytuacja materialna uległa pogorszeniu z powodu choroby lub z powodu śmierci rodzica. Zasiłek szkolny może być przyznawany w formie świadczenia pieniężnego

na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym. Zasiłek szkolny może być przyznawany raz lub kilka razy w ciągu roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego, ale nie może przekroczyć jednorazowo pięciokrotności kwoty zasiłku rodzinnego, przysługującego na dziecko w wieku 5-18 lat, określanego w ustawie o świadczeniach rodzinnych¹².

Informacje o możliwości uzyskania wsparcia w powyższym zakresie, można uzyskać w szkole, do której uczęszcza uczeń oraz w Gminnym/Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Ministerstwo Edukacji Narodowej koordynuje również działania dotyczące realizacji programów rządowych w ramach, których uczniowie mogą skorzystać z oferowanej pomocy: *Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2019–2021*¹³.

Warunkiem przyznania zasiłku losowego uczniowi jest przyznanie wcześniej rodzinie ucznia, zasiłku celowego w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia nawałnic lub innych zdarzeń atmosferycznych, w szczególności huraganów, deszczy nawałnych, gradobicia lub powodzi¹⁴.

Dzieci i uczniowie mogą mieć przyznany zasiłek losowy, jeżeli ich rodzinom został przyznany zasiłek celowy na podstawie art. 40 ustawy o *pomocy społecznej* w wysokości do 6000 zł w związku ze stratami poniesionymi odpowiednio w danym roku, np. 2020 r. lub 2021 r. w wyniku wystąpienia ww. zdarzeń.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. 2018 r., poz. 1358).

¹⁰ art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz.1876 z późn. zm.),

¹¹ art. 90e ustawy o systemie oświaty.

¹² art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111).

¹³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2019–2021 (Dz. U. z 2019 r., poz. 1075).

¹⁴ art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn.zm.)

O możliwości otrzymania zasiłku losowego informuje pełnoletniego ucznia bądź rodziców dziecka lub ucznia – wójt (§ 3 ust. 1 rozporządzenia). Wniosek o zasiłek losowy składa się do wójta (burmistrza prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, niezwłocznie po wystąpieniu żywołu, nie później jednak niż do 25 września 2020 roku (§ 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia).

Wysokość zasiłku losowego wypłacanego uczniowi wynosi 500 zł, jeżeli rodzinie dziecka przyznano zasiłek celowy w kwocie do 3 tys. zł lub 1000 zł, jeżeli rodzinie dziecka przyznano zasiłek celowy w kwocie powyżej 3 tys. zł (§ 2 ust. 3 rozporządzenia).

Inna pomoc realizowana jest w ramach *Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022*¹⁵. Z pomocy mogą skorzystać uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

W związku z powyższym uczeń, uczęszczający do szkoły branżowej, może otrzymać dofinansowanie zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w kwocie nie wyższej niż 390 zł na ucznia, jeżeli posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, odpowiednio dla uczniów:

- słabowidzących,
- niesłyszących,
- słabosłyszących,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,

oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa wyżej, uczęszczających w roku szkolnym 2020/2021 do branżowej szkoły I stopnia lub klasy I branżowej szkoły II stopnia.

Mając na uwadze powyższe, informuję, że nie planuje się obecnie dodatkowego finansowania z budżetu Państwa podręczników szkolnych oraz innych materiałów edukacyjnych dla uczniów szkół.

Z poważaniem,

Joanna Wilewska
Dyrektor
/ – podpisany cyfrowo/

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022 (Dz.U. z 2020 r., poz. 1227).